

EESTI VABARIIK

SISETURVALISUSE ARENGUKAVA 2020–2030 KOKKUVÕTE

Sisukord:

- 3** Juhtkiri
- 4** Arengukava eesmärk ja selle saavutamise eeldused
- 8** Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine
- 12** Kiire ja asjatundlik abi
- 16** Kindel sisejulgeolek
- 20** Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika
- 24** Tark ja innovaatiline siseturvalisus

VÄLJAANDJA: Siseministeerium 2021

KUJUNDUS: Martin Mileiko ja Linda Vainomäe (Profimeedia OÜ)

Head Eesti inimesed,

siin on meie ühine visioon, kuidas hoida Eesti turvalisena järgmise kümne aasta jooksul. See on siseturvalisuse arengukava, mille oleme koostanud erinevate avaliku-, erasektori ja ka vabaühenduste kaasabil.

Eesti inimesed tunnevad end turvaliselt: 92% inimestest leidis 2020. aastal, et Eesti on elamiseks turvaline riik. Sellele on kaasa aidanud erinevad riigiasutused, kohalikud omavalitsused, erasektor, vabaühendused ja loomulikult Eesti inimesed. Märkimisväärne on ka meie ligi 4000 siseturvalisuse vabatahtliku panus.

Ees ootavad järgmised kümme aastat, kus meil tuleb rinda pista uute väljakutsetega ja selleks, et hoida Eestit sama turvalisena nagu seni, on eelkõige vaja teha koostööd. Üksi ei ole keegi nii tugev kui koos. Selleks, et meie ühikonnas, meie riigis, meie maa- piirkondades ja linnades oleks turvaline elada, tuleb meil kõigil pingutada. Igaüks peab mõistma, et tema panus aitab kedagi, kes on nõrgem ja ei saa ise hakkama.

Mõttele läbi, kas sul on kodus olemas piisvalt patareisid, küünlaid, tikke, sööki ja jooki juhuks, kui meil peaks tulema Eestimaal torm, mille tulemusel elektrit pole mitte pool päeva, vaid mitu päeva... Et kriisi ajal hästi toime tulla, tuleb kriisiks valmistuda rahulikult ajal. Kui sina oled kriisiks valmis, siis päästjad saavad aidata kedagi, kelle olukord seda tõesti nõuab. Seeläbi aitad ka sina hädasolijaid.

Kui sa hoolitsed selle eest, et su sõber ei läheks alkoholi tarbinena rooli või ujuma, siis säästad sa lisaks sõbra elule ja tervisele veel kellegi teise elu ja tervise. Tänu sulle saab kiirabi ja politsei minna appi kellelegi, kes on kusagil mujal hätta sattunud. Kui igaüks meist mõtleks erinevates olukordades sarnasel moel veidi pikemalt ette, suudaksime hulga peale päris palju õnnetusi ennetada.

Ennetus on märksõna, mis iseloomustab siseturvalisuse valdkonda juba aastaid. Teeme juba praegu erinevate asutuste ja kogukondadega koostöös ennetustööd, mis aitab igal aastal palju õnnetusi ja kahjusid ära hoida. Sellegipoolest soovime ennetust veelgi rohkem valdkondadeüleseks, süsteemsemaks ja sihistatunaks muuta. Kindlasti aitab sellele ka edaspidi kaasa Eesti inimeste positiivne hoiak, sest juba praegu peab üle 90% inimesi ohte ennetavat käitumist oluliseks.

Kõiki ohte aga ennetada ei saa. Seetõttu peab meil olema valmisolek nende ohtudega kohtudes neile vastu astuda. Meil peab olema läbi mõeldud plaan ja vajalik varustus, et tagada turvalisus maal ja merel, et aidata hätta sattunud tulekahjust pääseda, et lahendada kuritegusid, et hoida ja säilitada turvaliselt ja kaasaegselt isikuandmeid, et jagada infot riigiinfo telefonil 1247 ja aidata abivajajaid hädaabitefonil 112.

Riigi turvalisusele avaldavad üha enam mõju ka välised tegurid. Võtame näiteks terrorismiohu või võõrriikide vaenulike eriteenistuste tegevuse, seda nii füüsilises maailmas kui ka küberkeskkonnas. Seepärast on oluline, et säiliks Eesti sisejulgeoleku tugev joon. On vajalik tugevdada senisest enam meie julgeolekuasutuste võimekust. Asutustele tuleb tagada instrumendid, et koostöös teiste riikidega oleks võimalik ennetada ja tõkestada julgeoleku riskidest tulenevaid võimalikke ohte. Sisejulgeoleku tagamisest sõltub meie inimeste väärtuste ja riigi põhiseadusliku korra püsijäämine.

Turvalist Eestit meile kõigile!

LAURI LUGA
siseministeriumi kantsler

Arengukava eesmärk ja selle saavutamise eeldused

Turvaline Eesti

Iga Eesti inimese väärtus, kaasatus ja osalus loovad riigi, kus me tunneme end vabalt ja turvaliselt. Koostöös parandame elukeskkonda, vähendame ohtu elule, tervisele, varale ja põhiseaduslikule korrale ning tagame kiire ja asjatundliku abi. Juba praegu tunneb üheksa inimest kümnest ennast Eestis turvaliselt, meie eesmärk on seda tunnet hoida ja kasvatada.

Turvalisus ei ole asi iseeneses, vaid inimeste tunnetuse ja kogemuse kooslus. Turvalisuse vundamendiks on elukeskkond, kus iga inimene tunneb end kaitstult ja ohutult. See tähendab eelkõige ennetustööd, aga ka reageerimisvõimekust, sest kõiki õnnetusi ära hoida ei saa. Turvatunde loomine eeldab kõigi inimeste, riigiasutuste ja ettevõtete koostööd. Selleks soodustame osalust, mitmekesisüste ennetustööd, parandame kogukondade ja partnerite vahelist koostööd. Samal ajal oleme valmis ohule reageerima, oleme innovaatilised ja otsime praktilisi lahendusi.

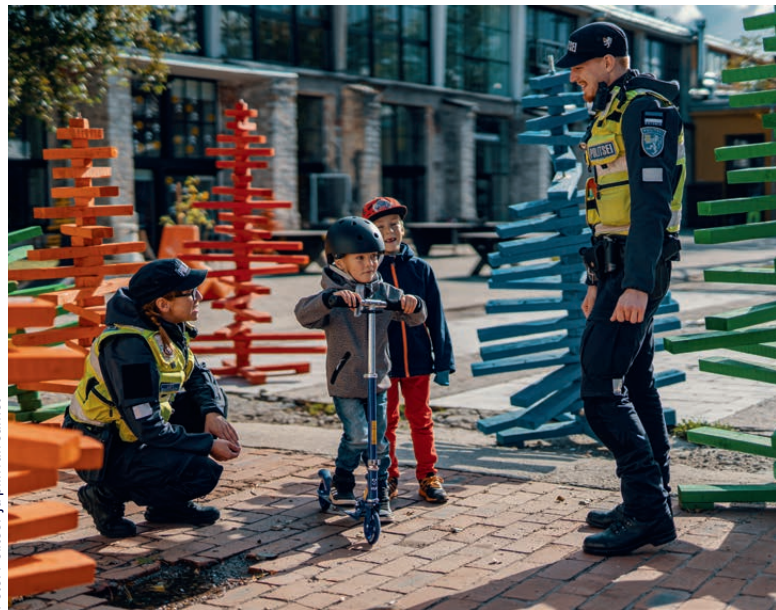

Foto: Politsei- ja piirivalveamet

Inimese elu, tervise ja vara kaitse

Turvalisuse keskmeks on inimene – tema elu, tervis ja vara. Nende kaitsmine sõltub eelkõige igaühest endast, aga ka kogukonnast ja riigist. Iga neljas inimene vanuses 15–45 on valmis andma oma osa Eesti turvalisuse parandamisse vabatahtlikuna. Paraku paljud seda täna veel ei tee, sest peavad näiteks oma oskusi või teadmisi ebapiisavaks. Osad inimesed pelgavad, et on liiga vanad, teised kardavad, et pole füüsiliselt võimekad. Täna maailmas ei pruugi aga füüsiline tugevus mängida elu, tervise või vara kaitsmisel kõige olulisemat rolli. Peame tegema rohkem ennetus- ja selgitustööd ning pakkuma mitmekülgsemaid kaasalöömise võimalusi, et inimesed tunneksid end enesekindlalt ja oleksid valmis vajadusel abikäe ulatama.

Kodukoha ja lähedaste turvalisus

Inimestele läheb korda, mis toimub nende kodu lähedal. Eesti inimesed usaldavad meie päästjaid, politseinikke ja häirekeskuse töötajaid. Õnnetustes hukkumine on Eestis tublisti langenud, aga meil on veelgi võimekust säästa mitusada inimest igal aastal. Eri tüüpi tahetõttude all on meeste riskikäitumine, sest neid hukkab vigastuste tõttu neli korda rohkem kui naisi. Nii mõnelgi puhul ei ole küsimus kiirabi või päästjate reageerimise kiiruses, vaid selles, et lähedased või kogukond pole osanud või julgenud õigel hetkel sekkuda. Näiteks pooled uppunustest on alkoholi jooobes, enamik tapmisi pannakse toime alkoholi tarbimise käigus ja paljud tuleõnnetustes hukkunud inimesed on purjus peaga hooletult suitsetanud. Kogukonna ja lähedaste abi ei tohi jääda teadmiste ja oskuste puudumise tõttu saamata, riigil on selles ennetuses täita oluline roll.

Koostöö ja kiire abi

Eesti inimesed tunnevad end turvaliselt. Näiteks kuritegevust, siserännet ja terroriohtu peavad oluliseks murekohaks vaid vähesed inimesed. See ei tähenda, et arenguruumi pole. Riigi roll ei ole aga üksnes ennetustöö. Kõiki ohte pole võimalik ette näha ja kõiki õnnetusi ei saa ära hoida, seega peab riik pakkuma alati kiiret abi. Järgmise kümne aasta eesmärk on hoida riigi reageerimise taset, sõltumata muutuva maailma mõjudest.

Põhiraskus Eesti inimeste elude, tervise ja vara kaitsel lasub erinevatel siseturvalisuse asutustel ja organisatsioonidel, nagu näiteks Siseministeerium, Kaitsepolitsei, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, Häirekeskus. Samavõrra oluline roll on kõigil teistel ministeeriumidel ja ametitel, kes vastutavad näiteks hariduse korraldamise, kriisideks valmisoleku või riigi kaitsmise eest. Loomulikult on ühiskonna kindlustunde suurendamisel oma roll kohalikel omavalitsustel, erasektoril, vabaihendustel ja meedial. Ja mis peamine – Eesti elanikena meil kõigil.

Foto: Siseministeeriumi arhiiv

Uued ohud

Maailm on kiires muutumises ja sellega muutuvad ka ohud. Seisame silmitsi tehnoloogia kiire arengu ja rahvusvaheliste hübridohtudega, aga ka kasvava rände ja kliimamuutustega. Rahvastik vananeb ja väheneb. Linnastumise jätkumisel jäävad äärealad veelgi hõredamaks. Peame kõigist muutustest ja ohtudest sõltumata tagama võimekuse pakkuda kiiret abi. Käime ajaga kaasas, otsime võimalusi riigi teenuseid automatiseerida ja parandada.

Arengukava peamised tegevussuunad

ENNETUS ON TURVALISE ELUKESKKONNA ALUS

- Anname igaihele ennetuses oma rolli
- Vähendame õnnetusi
- Kahandame vägivalda
- Tagame turvalisema avaliku ruumi
- Kaitseme kõigi vara
- Loomeme ohutuma keskkonna

KIIRE JA ASJATUNDLIK ABI ON KÄEULATUSES

- Tagame avaliku korra ja pääste valmisoleku nutikalt
- Selgitame abivajaduse välja kiirelt ja täpselt
- Reageerime õnnetustele ja ohtudele koheselt
- Lahendame sündmuseid tõhusalt

EESTIS ON KINDEL ELADA

- Tagame põhiseadusliku korra
- Võitleme raske ja organiseeritud kuritegevusega
- Oleme valmis kriiside lahendamiseks
- Hoiame piiri turvalisena

EESTI ARENGUT TOETAV KODAKONDSUS-, RÄNDE- JA IDENTITEEDIHALDUSPOLIITIKA TEEB MEID TUGEVAMAKS

- Lähtume läbimõeldud rändepoliitikast
- Hoiame tasakaalustatud kodakondsuspoliitikat
- Tagame usaldusväärse ja turvalise identiteedihalduspoliitika

TURVALISUS ON TARK JA UUENDUSLIK

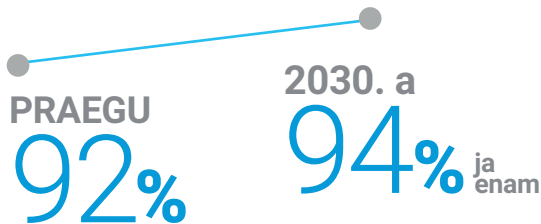
- Hoiame inimesi, pakume neile arenguvõimalusi
- Kasutame nutikaid lahendusi

Mõõdikud arengukava eesmärgi saavutamise hindamiseks

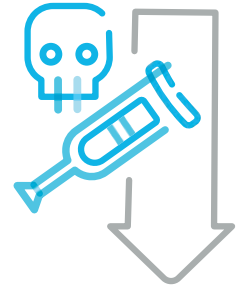
Eestit turvaliseks riigiks hindavate elanike osakaal

ALLIKAS: Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring

Vigastus-surmade arv

ALLIKAS: Statistikaamet

Siseturvalisuse vabatahtlike osakaal elanikest

ALLIKAS: Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring

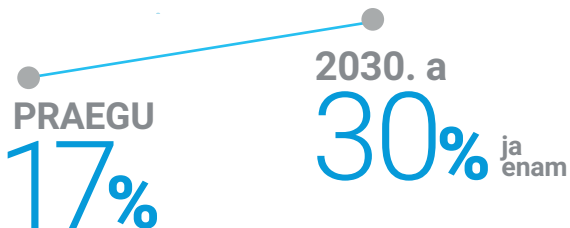

Foto: Anastasya Kikkas

A photograph of children playing with large, colorful bubbles in a park. The bubbles are large and spherical, reflecting the surrounding greenery and sky. One child is visible inside a large bubble in the foreground. Other children are seen in the background, some holding sticks to create bubbles. The scene is set in a lush, green park with large trees and a bench.

Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine

Foto: Siseministeerium

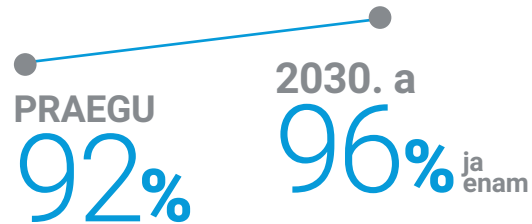
Loome koos turvalisust

Eestis on turvaline elada, kui selles on täita oma roll igal inimesel. Meil on teadmisi ja oskusi, et märgata ning hoida ära ohtu nii enda kui teiste inimeste elule, tervisele ja varale. Seejuures peame suutma ennetada nii õnnetusi ja süütegusid kui vähendama inimeste riskikäitumist. Erinevad riigiasutused teevad teadlikult ja läbimõeldult koostööd erasektori, kogukondade ja vabatahtlike võrgustikega, kusjuures esmane rõhuasetus on ennetustööl, kuigi ka reagee-

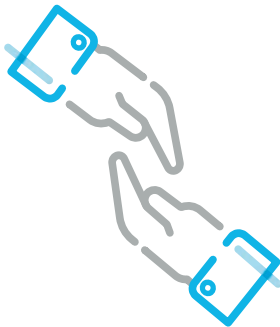
rimise võimekus ja kiirus on olulised. Kui praegu võitleb iga asutus eelkõige oma valdkonna eesmärkide eest, siis tulevikus teeme rohkem sisulist koostööd, sest tõhusad abinõud tihtilugu kattuvad. Igaüks tunneb end seejuures kaasatuna ja enesekindlalt ning mõistab, et tema panus on oluline. Ennetus ei ole turvalisuse tagamise kõrvaltegevus, vaid peamine viis ohutu elukeskkonna tagamisel.

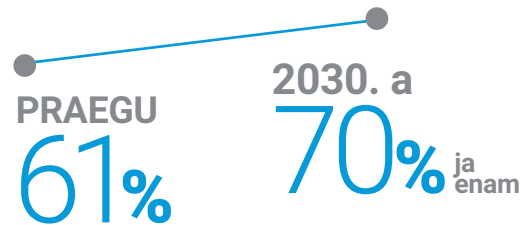
Kodus on turvaline

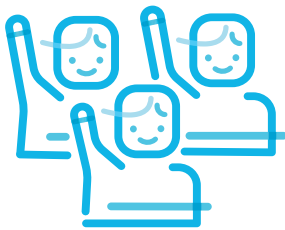
inimestest tunnevad, et neil on oma kodus ja kodukohas turvaline elada.

Oskame ennast ja teisi aidata

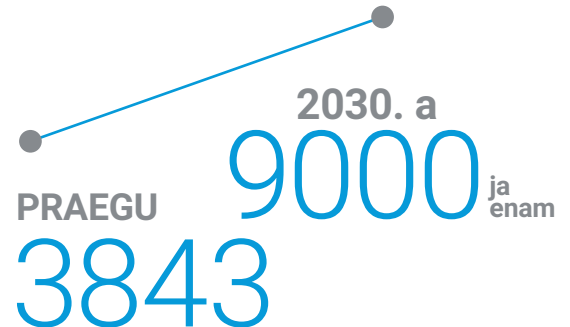

inimestest peavad oma oskusi piisavaks, et ennast ja teisi õnnetuse korral aidata.

Kaasame rohkem vabatahtlikke

Vabatahtlike päästjate, merepäästjate ja abipolitseinike arv kahekordistub.

Igäihe panus ja koostöö

✓ MÕJUSAM ENNETUS- JA KOOSTÖÖ

Tõhus ennetustöö aitab õnnetusi, riskikäitumist ja süütegusid ära hoida. Paraku on ennetustöö erinevate valdkondade vahel killustunud ja koostöö konarlik. Ennetustööst peab kujunema julgeoleku ja turvalisuse vundament, mis on tugev ning stabiilne. Koostöö erinevate organisatsioonide vahel peab toimima ladusalt, samuti vajab ennetustöö hoogustumist koolis, töökohas, kogukonnas, kodus ja perekonnas.

✓ VÕRGUSTIKE LOOMINE

Kogukonnakeskne lähenemine eeldab püsivat kohalikku koostööd erinevate valdkondade vahel. Igas maakonnas peaks olema ennetuse eest vastutav valdkondade ülene eestvedaja, kes hoiab võrgustikku koos.

✓ VABATAHTLIKE PANUS

Vabatahtlikku initsiatiivi küll hinnatakse, aga vabatahtlike abi kasutatakse praegu pigem juba tekkinud olukorrale reageerimisel, mitte ohtude ennetamisel. Inimeste valmisolek vabatahtliku tööga siseturvalisuse valdkonda panustada on suurem kui tegelik osalus, mistõttu on vaja parandada vabatahtlike kaasamist ja motiveerimist. Vabatahtliku panuse andmise võimalusi tuleb mitmekesistada, teha teavitustööd ning riigi ja kogukondade koostööd parandada. Vabatahtliku tegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks peab vabatahtlike tegevust senisest enam toetama nii riiklikul kui ka kohalikul tasandil.

Vähem vägivalda

✓ TEADLIKKUS VÄGIVALLAST

Lähisuhtevägivallaga seotud juhtumite arv ei ole vähenenud. Võitluses vägivallaga on ühtviisi tähtsad nii ennetustöö, varane märkamine kui kannatanute kaitsmine. Oluline on jõuda olukorrani, kus inimesed tunneksid, et vägivallale pole ühelgi puhul õigustust, oskaksid vägivalda märgata ja sellele asjakohaselt reageerida.

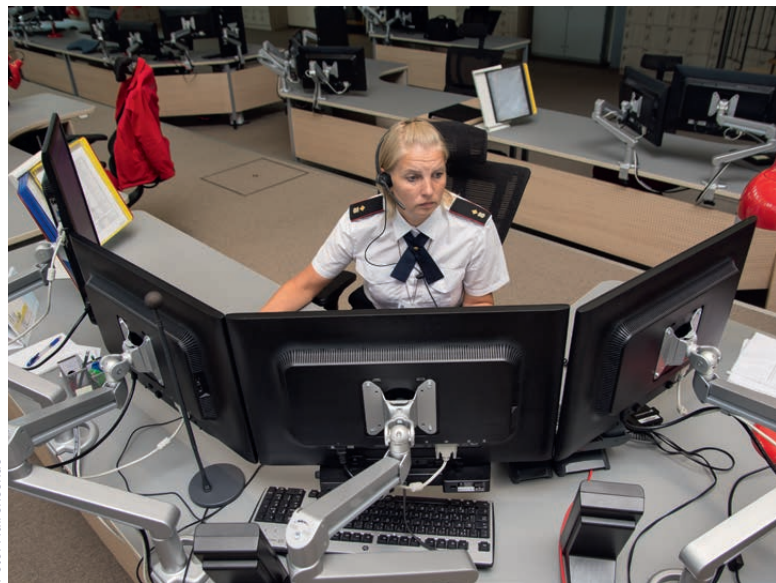

Foto: Häirekeskus

✓ AVALIK ARUTELU

Hoiakute muutmiseks ja teadlikkuse parandamiseks tuleb hoida vägivallaga seotud teemasid avalikkuse fookuses. Oluline on tõsta teadlikkust ja pöörata tähelepanu vägivallailmingute ärahoidmisele küberruumis.

✓ KOOSTÖÖ SEKTORITE VAHEL

Tõhus vägivalla ennetus eeldab koostööd erinevate asutuste ja organisatsioonide vahel. Siinjuures on oluline kasvatada riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse spetsialistide teadlikkust radikaalseerumise põhjustest ja tundemärkidest, et riske varakult märgata ja maandada.

✓ VÄGIVALLAOHVRITE ABISTAMINE

Kõik vägivallaohvrid peavad saama abi, selleks tuleb luua toetav võrgustik ning tagada, et tähelepanu keskmes on iga kannatanu individuaalsed vajadused, heaolu ja turvalisus.

✓ VÄGIVALD EI TOHI KORDUDA

Tuleb leida moodused, millega mõjutada vägivallatsejate käitumist.

Vähem õnnetusi

✓ OHTUDE ENNETAMINE

Eestis on liiga palju inimkannatanutega ja surmaga lõppevaid õnnetusi, rohkem kui Euroopas keskmiselt. Paljud vigastused ja surmad oleksid ära hoitavad, kui inimesed, sh ettevõtjad, oleksid teadlikumad ning võtaksid vähem riske. Selleks on vaja parandada inimeste teadlikkust turva- ja ohutusnõuetest ning jagada praktilist teavet riskide ennetamiseks.

✓ KRIISIOLUKORDADES TOIMETULEK

Tähtis on luua eeldused kriisiolukordades hakkamasaamiseks, et inimesed oskaksid ohuolukorras koheselt reageerida ega tunneks end teiste või iseenda abistamisel ebakindlalt.

Turvalisem avalik ruum

✓ TEADLIKUM KÄITUMINE

Avaliku korra rikkumiste arv pole viimastel aastatel märkimisväärselt muutunud. Küll on vähenenud tapmist ja raskete tervisekahjustustega lõppevate kuritegude arv. Inimesed peavad tundma end avalikus ruumis turvaliselt ja oskama ka ise ohte ennetada ning märgata. Selleks tuleb parandada inimeste teadmisi ja oskusi ohuolukordi ennetada ja vajadusel ennast või teisi kaitsta.

✓ OHUTU AVALIKU RUUMI LOOMINE

Oluline on luua avalik ruum, mis soodustab turvalist käitumist ning ennetab riskikäitumist.

✓ OMAVALITSUS EESTVEDAJA ROLLIS

Oluline on tihed koostöö riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja kogukondade vahel, sest turvalisust toetava elukeskkonna loomisel on suur roll just kohalikel inimestel.

Kaitstum vara ja keskkond

✓ MÕJUSAM TEAVITUS

Varavastaste süütegude toimepanemiste arv on langustrendis, ka selles on ennetusel oluline roll. Tähtis on parandada nii eraisikute kui ettevõtjate teadlikkust ja oskusi, et kaitsta enda ja teiste vara nii lõhkumise ja varguste kui ka vee-, tule-, elektri- ja gaasiõnnetuste eest. Eelkõige tähendab see tõhusat teavitustööd ja asjatundjate kaasamist ohutuse suurendamiseks, aga ka naabrivalve võimaluste parandamist, aktiivset järelevalvet ning igapäevast ettevalmistust õnnetuste ärahoidmiseks või nendele reageerimiseks.

✓ KLIIMAMUUTUSTEGA SEOTUD RISKID

Ühiskond peab arvestama kliimamuutustega kaasnevate riskidega. Kui äärmuslikud ilmaolud põhjustavad õnnetusi, peavad inimesed ja asutused tagajärgedega toime tulema.

Foto: Reelika Riimand, Politsei- ja piirivalveamet

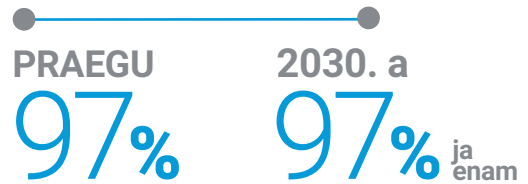
Kiire ja asjatunadlik abi

Abi on käepärast

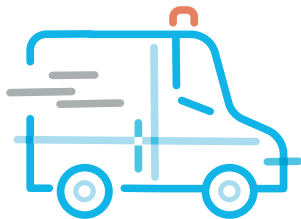
Inimesed tunnevad ennast avalikus kohas kaitstuna ja turvaliselt. Nad teavad, et ohtu sattumisel jõuab asjakohane abi nendeni kiiresti. Seda toetavad nii innovaatilised tehnoloogia- ja sidevahendid kui ka lai inimeste, asutuste ja organisatsioonide ring, kellel on pädevust ja võimekust abi pakkuda.

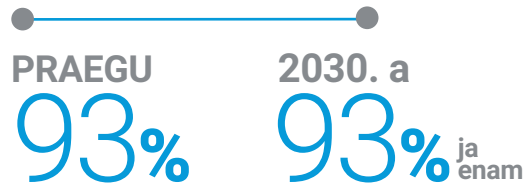
Rahulolu
häirekeskuse
töoga

inimestest on hädaabiteadete
menetlemisega rahul.

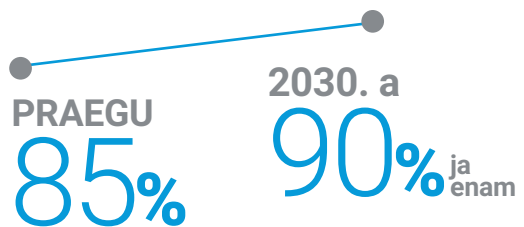
Rahulolu
päästjate
töoga

inimestest on päästesündmuste
lahendamisega rahul.

Rahulolu
politsei
töoga

inimestest on politseitöoga rahul.

Valmisolek vähendab ohtu

✓ TEAME RISKE JA OLEME VALMIS

Õnnetuste tõttu hukkunud inimeste arv on vähenenud, samuti on kahanenud kuritegude ja avaliku korra rikkumiste arv. Samas püsib ootus turvatunnet pakkuvate teenuste järele endisena. Seega on oluline ohuolukordade tekkekohti ja nende tõenäosust varakult hinnata ja analüüsida, et neile sobival viisil reageerida. Valmisolek peab lähtuma riskidest, sest iga hoone juures ei saa igal ajahetkel hoida abistajaid õnnetuse ootuses ja kõrges valmisolekus.

✓ NUTIKAS SEIRE

Kaasaegsete seirelahenduste kasutamine aitab reageerida ohule ja õnnetustele nutikamalt ja läbimõeldumalt.

Foto: Reelika Rürimand, Politsei- ja piirivalveamet

Kiire ja täpne abivajaduse väljaselgitamine

✓ ROHKEM SIDEKANALEID

Info abivajadusest peab jõudma kiirelt ja arusaadavalt pädevate inimesteni. Tehnoloogia areng küll paljuski toetab seda, näiteks on võimalik abivajava inimese asukohta positsioneerida. Omamoodi väljakutse on rahvastiku pidev ümberpaiknemine Eesti sees – toimub linnastumine ja eeslinnastumine, paljudesse maakohdadesse jäävad alles vaid üksikud elanikud, tihti vanemaelised. Riigi roll on tagada, et ka muutuv keskkonnas jõuaks iga inimese abivajadus õigete asutusteni ning võimaldaks olukorrale vastavat reageerimist, seejuures erinevaid sidevahendeid kasutades.

✓ KIIRET SEKKUMIST POLE ALATI VAJA

Kõik teated ei vaja kohest sekkumist ja appi tõttamist, aga ka nendega tuleb tegeleda ning luua selleks toimiv tugisüsteem.

✓ KIIRABI, PÄÄSTE JA POLITSEI KOOSTÖÖ

Ametkondade omavahelist infovahetust saab parandada, abiandmine ei tohi takerduda puuduliku kommunikatsiooni tõttu.

Kohene õnnetustele ja ohtudele reageerimine

✓ REAGEERIMISE VÕIMEKUS VASTAB OHTUDELE

Riskide olemus ja õnnetuste juhtumise tõenäosus muutuvad ajas kiiresti. Mõned probleemid on juba aastaid samad, näiteks on Eesti põldudel ja metsades endiselt umbes pool miljonit viimase maailmasõja aegset lõhkekeha. Eestis on riske, millele reageerimiseks olemine valmistunud, aga ka neid, kus võimekust napib. Esmajärjekorras tuleb reageerida olukordadele, kus on ohus inimeste elu või tervis, aga vältida tuleb ka vara- ja keskkonnakahju. Tugevdame oma võrgustikke, kaasame professionaalsete abiandjate kõrval ka kohalikke omavalitsusi ja vabatahtlikke ning korraldame regulaarselt õppusi.

✓ VALMISOLEK UUTEKS OHTUDEKS JA OOTAMATUSTEKS

Seisame silmitsi senitundmatute ohtudega, mis tavaliselt erinevad sellest, milleks tagantjärele tarkusest valmistuda püüame. Näiteks peame hakkama arvestama ka kliimamuutustest tingitud sagedasemate loodusõnnetustega vms.

Sündmuste asjatundlik lahendamine

✓ ASJALIKUD LAHENDUSED

Iga ohulukord või korrariikumine tuleb lõpetada nii, et sellest sünniks võimalikult vähe kahju ning saadud kogemust kasutatakse turvalisuse suurendamiseks. Tuleb kasutada tänapäevaseid digilahendusi ja automaatseid järelevalvesüsteeme.

✓ KOOSTÖÖ JA OMAVALITSUSTE SUUTLIKKUSE KASV

Korrakaitseorganid, kohalikud omavalitsused ja siseturvalisuse vabatahtlikud teevad koostööd ja on valmis sündmusi lahendada. Olukorra nutikas lahendamine ei tähenda alati kõigi võimalike jõududega reageerimist, vaid asjatundlikku ohuhinnangut, kiiret infovahetust, kaasaegse tehnoloogia kasutamist ning asjakohast tegutsemist. Igas olukorras tuleb esikohale seada inimene.

Foto: Reelika Rõimand, Poliitsei- ja piirivalveamet

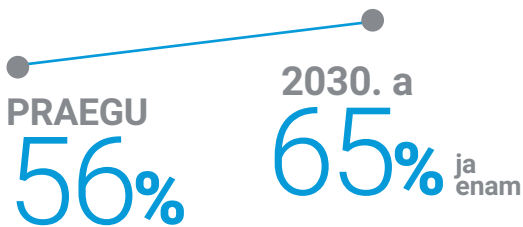
Kindel sisejulgeolek

Eestis on kindel elada

Avatud maailmas on julgeolek ja turvatunne otseselt seotud väliste mõjuritega. Nimekiri ohtudest on pikk, ajas muutuv ning nõuab vastutavate asutuste-organisatsioonide pidevat tähelepanu. Eesti julgeolek on kindel, kui Eesti inimesed on veendunud, et Eestis on turvaline elada ning oleme valmis erinevate kriisidega toime tulema. Ennekõike toetume siin nende meeste ja naiste igapäevasele tööle, kes otseselt meie siseturvalisuse eest vastutavad. Ent samavõrra oluline on, et oskame üheskoos võimalikke ohtutegureid teadvustada ja ohte maandada.

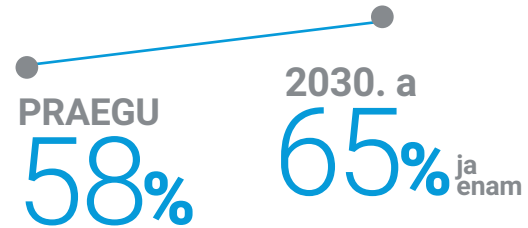
Oleme
kriisideks
valmis

inimestest hindavad heaks Eesti valmisolekut tulla toime kriisidega.

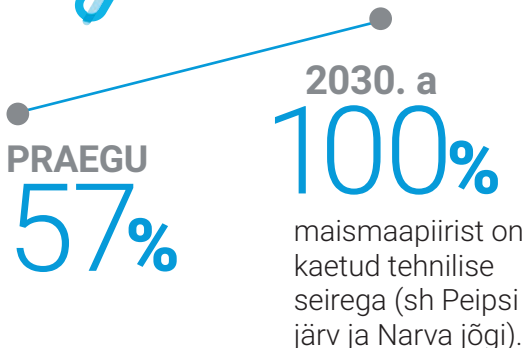
Oleme
riskidest
teadlikud

inimestest hindavad heaks oma teadlikkust küberkuritegevuse riskidest.

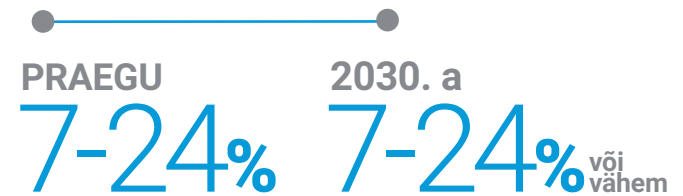
Piir on
hoitud

maismaapiirist on kaetud tehnilise seirega (sh Peipsi järv ja Narva jõgi).

Narkootikumide
kättesaadavus
väheneb

täiskasvanutest peab erinevat sorti narkootikume kättesaadavaks.

Foto: Politsei- ja piirivalveamet

Põhiseadusliku korra tagamine

✓ HÜBRIIDOHUD JA VARJATUD MÕJUTUSED ON TUVASTATUD

Oleme silmitsi järjest ründavamate ja varjatamate võtetega – väärinfo levitamine, riikide siseprobleemide võimendamine, rahvusvaheliste organisatsioonide usaldusväarsuse õhnestamine ja ühiskonna polariseerimine. Suudame neid ohtusid maandada üldise teadlikkuse kasvu ja rahvusvahelise koostöö abil. Määrava tähtsusega on ka kõigi mõjutuskatsete kiire tuvastamine ja ühiskonna vastupanuvõime kasvatamine.

✓ TUGEV ÜHISKOND JA LÄBIPAISTEV MAJANDUS

Suurimat ohtu Eesti majandushuvidele kujutavad korrupsioon, rahapesu, küberrünnakud, vaenulike eriteenistuste tegevus, töösuspionaaž, julgeolekule ohtlikud investeeringud jne. Nende riskide teadvustamine on ühtviisi oluline nii avalikule kui erasektorile. Peame pingutama Eestile strateegiliste majandusharude sõltumatusena hoidmise nimel, sh olema veendunud välisinvesteeringute läbipaistvuses ja päritolus.

✓ ÄÄRMUSLUSE JA TERRORISMI PIDURDAMINE

Kogu Euroopa julgeolekuolukorda mõjutab terroristlike välisvõitlejate esiletõus. Kasvab iseseisvalt radikaliseerunud üksikründajate arv. Üha olulisemaks muutub interneti roll – potentsiaalseid terroriste värvatakse ja radikaliseerumist hõlbustavat infot levitatakse internetis. Terrorismi rahastatakse kuritegelikul teel saadud vahenditest, sh kasutatakse raskemini jälitavat krüpto- ja virtuaalraha. Lahenduse võtmesõnadeks on koostöö nii rahvusvaheliselt kui erinevate riigi- ja erasektori poolte vahel, samuti kiire infovahetus nii otseste ohtude kui radikaliseerumise märkide ilmnemisel.

✓ VALMISOLEK CBRN-OHTE ENNETADA

Peame arvestama ka näiteks keemilistest, bioloogilistest, patogeensetest, radioaktiivsetest ja muudest säärastest ainetest tulevate ohtudega, mis võivad ilmneda nii tahtlike rünnakute kui ka inimlike eksimuste tagajärjel. Tuleb olla valmis äärmuslikele olukordadele reageerima.

Valmisolek kriisideks

✓ ÜHINE PINGUTUS

Selleks, et kriiside mõju oleks riigile ja elanikele võimalikult väike peame parandama nii riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, kogukondade ja inimeste valmisolekut. Näiteks peame suurendama teadlikkust võimalikest ohtudest ja tagama, et meie elutähtsad teenused toimiksid igal ajal ja igas kohas Eestimaa eri nurkades. Selle kõige harjutamiseks ja lihvimiseks eelistame kriisiõppuseid ja koolitusi mitte kriise endid.

Võitlus raske ja organiseeritud kuritegevusega

✓ TULEME TOIME KURITEGEVUSE OLEMUSE MUUTUMISEGA

Organiseeritud kuritegevus levib kiiresti üle maailma. Kurjategijad on kiired õppijad, nad leiavad üha uusi võimalusi, kuidas ebaausat tulu teenida. Organiseeritud kuritegevuse levikuga kaasneb rahapesu, kuritegelikul teel saadud vahendeid kasutatakse terrorismi ja inimkaubanduse rahastamiseks. Uueks valupunktiks on kujunenud küberkuritegevus, mille ohvriks langeb üha enam inimesi, asutusi ja ettevõtteid.

Eesti turvalisust tagavad asutused peavad pidevalt ajaga kaasas käima, et uusi kuriteoliike tuvastada. Meil peab olema ka tänapäevane tehnoloogiline võimekus kuritegudega võitlemiseks. Teine oluline suund on nii inimeste kui ka ettevõtete-organisatsioonide teadlikkuse kasvatamine.

Selleks, et narkootikumide tarvitamine ja sellega seotud kahjud saavutaksid püsiva langustrendi, peame näiteks vähendama narkootikumide pakkumist ja kättesaadavust. Senisest suurema fookuse seame narkootikumide sissetoojate ja edasimüüjate tuvastamisele, jätmata tähelepanuta ka narkootikumide tarvitajaid ja nende abiteenused.

Foto: Politsei- ja piirivalveamet

Kaitstum piir

✓ KAITSTUM PIIR

Eesti asub Euroopa Liidu välispiiril, mis tähendab, et vastutame otseselt Schengeni ruumi turvalisuse tagamise eest. Võitlus ebaseadusliku rände ja inimkaubanduse, piiriülese kuritegevuse ja salakaubaveoga eeldab kõigi vastutavate asutuste koostööd ja kiiret reageerimist. Välispiiri tõhusaks valvamiseks tuleb see katta 100% tehnilise valvega.

Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika

Lähtume Eesti huvidest

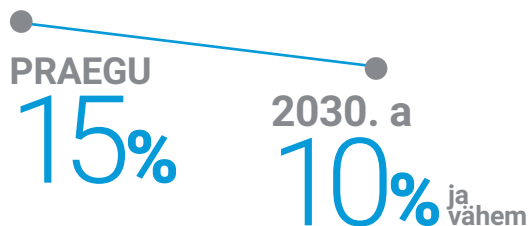
Eesti, meie naabrid ja tegelikult kogu maailm ei ela ammu enam eraldiseisvate suletud riikidena, vaid avardunud maailmas on piiriülene reisimine igapäevane. Ainuüksi Euroopa Liitu kuulumine on Eesti teiste riikide elanikele ühendusesiseselt avanud. Lisades siia juurde kolmandatest riikidest pärit töö- ja muu rände on ilmselge, et Eesti ühiskond muutub mitmekesisemaks. Ning see kätkeb endas arvukate võimaluste – panus majandusse, siinsesse teadus- ja haridustegevusse – kõrval ka mitmeid ohte.

Eesti kodakondsus- ja rändepoliitika lähtub Eesti riigi ja ühiskonna huvidest, sh vajadusest tagada avalik kord ja riigi julgeolek. Selle üheks eelduseks on kindel ja turvaline isikutuvastus, sh kõigjal kasutatav ning küberohtude eest kaitstud elektroonilised identifitseerimisvahendid. Eesmärk on tagada, et Eestisse asuvad elama need välismaalased, kes annavad meie ühiskonnale ka liisandväärtust. Siseturvalisuse eest vastutavad ametkonnad on valmis igakülgset ebaseadusliku Eestisse tuleku ennetamiseks ja tõkestamiseks.

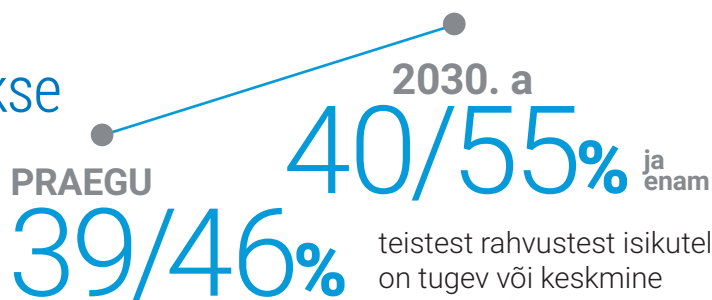
Vaid kontrollitud ränne

elanikest peab sisserännet riigi peamiseks mureks.

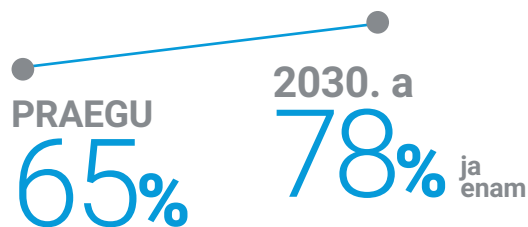
Eesti riiki väärtustatakse

teistest rahvustest isikutel on tugev või keskmine seos riigiidentiteediga.

Turvatud ja tänapäevane eID

elektroonilise identiteediga inimestest kasutab seda võimalust.

Rändepoliitika

✓ HARITUD VÄLISTÖÖJÕUD

Ennekõike ootame Eesti majandusse kõrget lisandväärtust toovaid oskustöölisi ja tippspetsialiste, kes saavad siinviibimiseks vajaliku dokumentatsiooni ja muu asjaajamise tehtud kiirelt ja ilma asjatu bürokraatiata. Nii meie riiki saabujad kui Eesti inimesed peavad olema põhjalikult informeeritud rändevaldkonna regulatsioonist ja Eesti riigi sellealastest eesmärkidest.

✓ RAHVUSVAHELINE KAITSE

Konfliktid riikide, usu- või rahvusvähemuste vahel on jätkuvalt reaalsus nii Euroopa lähiümbruses kui kaugemates piirkondades. Peame arvestama konfliktide ja tagakiusamise eest põgenevate inimeste sooviga leida pelgupaika turvalisemates riikides. See tähendab migratsioonisurvet ka Eestile.

Peame tagama kvaliteetse rahvusvahelise kaitse taotluste menetluse, sh taotlejate tõhusa taustakontrolli ja koostöö asukohariikidega võimalike tagasisaatmistele kiireks menetluseks. Kaitset vajavad inimesed peavad eluga Eestis edukalt toime tulema ning samavõrra oluline on, et rahvusvahelise kaitse teemaatikaga seonduv teave (sh inimõiguste ja võrdse kohtlemisega seonduv) jõuaks faktitäpselt ja regulaarselt kõigi Eesti inimesteni.

✓ EBASEADUSLIKU RÄNDE ENNETAMINE JA TÕKESTAMINE

Meie riigi vajadustest lähtuva rahvastikuhalduse kõrval on valdkonna suurim väljakutse ebaseaduslik ränne. Seda nii Eesti kasutamisel transiitriigina kolmandatest riikidest mujale Euroopasse suundumise eesmärgil kui ka näiteks ebaseadusliku Eestisse tuleku ja siin viibimise näol. Ebaseadusliku rände ennetamisel ja tõkestamisel on võtmefaktoriks pädevad riskianalüüsid ja osapoolte sujuv koostöö nii riigisisesele kui riikideülelele. Eestis kasutatavad

IT-lahendused ja infovahetus teiste riikidega peavad tagama, et ebaseaduslikult Eestisse sisenenute tagasisaatmine lähteriikidesse toimub kiiresti ja tõhusalt.

Kodakondsus on eelis

✓ UHKE ON OLLA EESTI KODANIK

Eesti riigi eduka püsimise aluseks on oma riiki väärtustav kodanik-kond. Samas on meil jätkuvalt hulk inimesi, kes elavad küll Eestis ja osalevad igapäevaselt siinses ühiskonnaelus, ent kes põhjusel või teisel pole näidanud üles initsiatiivi saada Eesti kodanikuks. Peame tagama, et oma elu pikaajaliselt Eestiga sidunud kodakondsuseta inimesed tahavad saada Eesti kodanikuks. Neile tuleb luua selleks võimalused ja infoväli – just oma infotarbimise ja -kanalite vahendusel – kirjeldamaks eeliseid, mida annab Eesti kodanikuks olemine nii neile endale, aga ka Eesti ühiskonna turvalisusele ja sidususele laiemalt.

Turvaline identiteedihaldus

✓ E-IDENTITEET ON KAITSTUD

Eesti e-riigina on tuntud kogu maailmas. Meie digitaristu, mis võimaldab suure osa inimeste igapäevaelu ja ettevõtjate äri-toimingutest elektrooniliselt teostada, on eeskujuks paljudele teistele riikidele. Samaaegselt näeme aga üha enam, kuidas tehnoloogiliste uuendustega on plahvatuslikult kasvanud küberkuriteod. Sealjuures oleme silmitsi identiteedivarguste ja -varguskatsetega, mis tekitavad reaalselt rahalist kahju meie inimestele ja ettevõtetele.

Peame kindlustama, et meie tehnoloogiline võimekus ja turvalahendused tuleksid toime kõikide tänaste ja homsete küberohtudega. Tegemata samas järeleandmisi e-identiteedi kasutamise mugavuses ja lihtsuses – nii linnakorteris kui metsatalus, Eestis ja kõikjal maailmas.

Foto: Politsei- ja piirivalveamet

Tark ja innovaatiline siseturvalisus

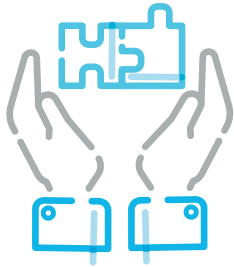
Foto: SMIT - Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus

Atraktiivne ja nutikas riik

On üldtuntud fakt, et Eestis napib töökäsi ja seda igal elualal. Hea-dest töötajatest hoiab kinni iga asutus-organisatsioon ning pole tööandjat, kes ei otsiks võimalusi, kuidas just enda juurde kõige paremad ja motiveeritumad spetsialistid saada. Siseturvalisuse valdkond pole siin erand – rahvastikuprotsesside valguses muutub "jaht" neile talentidele, kes tagavad meie igapäevase kindlustunde ja reageerivad kriisidele-õnnetustele, üha prioriteetsemaks.

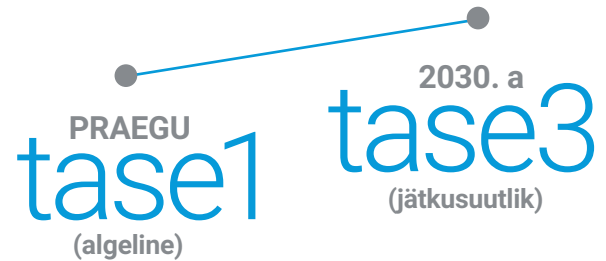
Meie eesliinitöötajad ja kõik nende kolleegid erinevatest sise-

turvalisuse asutusest tunnevad, et Eesti ühiskond hindab nende panust väärikalt ning nad tahavad seda kriitilise tähtsusega tööd teha. Ööpäevaringselt ja 365 päeva aastas Eesti inimeste kindlustunnet tagavatele inimestele peab lisanduma järelkasvu, selleks peame pakkuma kõigile valdkonna inimestele meeldivamat ja kaasaegsemat töökeskkonda ja -tingimusi. Teeme seda targalt ning seame ka siseturvalisuse arendamisel fookuse uuenduslikele lahendustele ning uusimatele tehnoloogiatele.

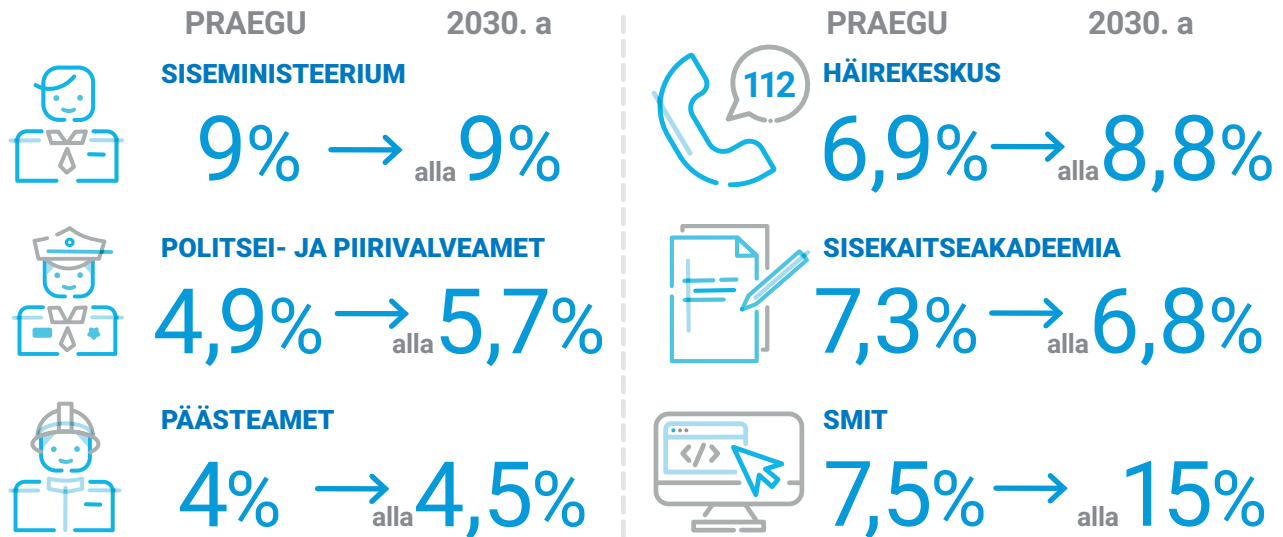
Oleme innovaatilised

Innovatsioonis järgmisele küpsusastmele jõudmine:

Armastame oma tööd

Siseturvalisuse asutuste töötajate vabatahtliku voolavuse määr:

Ühele õppekohale esitatud avalduste arv

Hoiame hoidjaid

✓ PAINDLIKUD KARJÄÄRI- JA ARENGUVÕIMALUSED

Eesti inimeste usaldus meie siseturvalisuse tagajate tööle on üli kõrge – see usaldus, mille vormikandjad on teeninud rahva silmis, on võrreldav Euroopas esirinnas olevate Põhjamaade ja Hollandiga. Samas on fakt, et töö- ja ka õppevormide muutudes ootavad ka nemad, et nende panust vääriliselt hinnataks. Seetõttu peame leidma parimaid ja paindlikke võimalusi, et meie tööle tuldaks ja ka jäädaks.

✓ ÜHTSEM MEESKOND

Eesliinitöötajad on need, keda näeme igapäevaselt politseiautos, päästemeeskonnas või piiril. Neile lisaks on meil tuhandeid vabatahtlikke üle Eesti, kes oma vabast ajast ja pere kõrvalt turulise kodukoha nimel tegutsevad. Seega on töötajate kõrval oluline ka vabatahtlike panus ja nende kaasabil oleme ühtne ning ühise eesmärgi nimel tegutsev meeskond.

✓ ATRAKTIIVNE TÖÖ

Maailm muutub iga päev. Selleks, et need muutused ei tabaks meid ootamatult ja oleksime nendeks valmis, on vaja kvaliteetset täiendõpet. Soovime, et siseturvalisuse valdkonnas saavad inimesed teha põnevat ja pikka karjääri end pidevalt täiendades ja uusi oskusi omandades. Tahame olla atraktiivseks tööandjaks ka neile spetsialistidele, kes on seni töötanud mujal – pakume neile paindlikku täiendõpet, et nad saaksid oma karjääri siseturvalisuse valdkonnas jätkata.

Nutiajastu siseturvalisus

✓ NUTIKAMAD LAHENDUSED

Digitalsed teenused ja kogu elu kolimine nutiseadmetesse ei ole enam tulevik – see on meie igapäev ja olevik. Tahame oma teenused kaasajastada selliselt, et Eesti inimene saab kõik vajalikud asjaajamised teha digitaalselt. Soovime, et meie teenused on alati

Foto: Siseministeeriumi arhiiv

näoga inimeste poole – lihtsad, arusaadavad ja kiiret abi pakkuvad. Teenusedisain, käitumisteadused, tehisintellekt, suurandmed jne on märksõnad, mis aitavad meil nutikamaid lahendusi leida.

✓ UUENDUSTE EESTKÕNELEJA

Digilahendused ei aita meil pelgalt ilupilte postitada, vaid on viinud uuele tasemele ka õppe- ja teadustöö. Ka siseturvalisuse valdkond peab olema valmis digitaalseid uuendusi targalt ja eesmärgistatult kasutusele võtma. Soovime, et Eesti siseturvalisuse taimelava Sisekaitseakadeemia on uusimate teadmiste ja tehnoloogiate vallas neis küsimustes eestkõnelejaks ja nende poole pöörduvad nõu ja abi saamiseks nii teised valitsusasutused, era- ja kolmanda sektori organisatsioonid kui ka meedia ja avalikus laiemalt.

